

Η συνθήκη των Βερσαλλιών (1919) και όσες την ακολούθησαν, οδήγησαν τη Γερμανία στην ταπείνωση, τον ακρωτηριασμό και την οικονομική εξόντωση, ενώ η Αυστροουγγαρία διαμελίστηκε. Από τα σπλάχνα της ξεπήδησαν νέα κράτη αλλά κι αυξήθηκαν τα όμορα. Ξεκίνησε ο ανταγωνισμός του νέου βασιλείου των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων με επίκεντρο τον έλεγχο της Αδριατικής. Ο ηγεμονισμός των Σέρβων μέσα στο νέο βασίλειο προκάλεσε την αντίδραση των άλλων λαών, με αιχμή του δόρατος τους Κροάτες. Η χώρα μετονομάστηκε σε Γιουγκοσλαβία αλλά το πρόβλημα δεν βρισκόταν ακριβώς στο όνομα. Από το 1945, αποτέλεσε την Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας. Ομόσπονδα κράτη ήταν η Σερβία (με τις αυτόνομες περιοχές του Κοσσυφοπεδίου ή Κόσοβο και της Βοϊβοτίνας), η Κροατία, η Σλοβενία, η Βοσνία Ερζεγοβίνη, το Μαυροβούνιο και η δημοκρατία των Σκοπίων, που ονομάστηκε Μακεδονία.

Η Σερβία αναζητούσε πάντα έξοδο προς τη θάλασσα. Ανατολικά, την εμποδίζε η Βουλγαρία. Νότια, η Ελλάδα. Δυτικά, η Αυστροουγγρική αυτοκρατορία που είχε κατακτήσει ολόκληρη τη Δαλματία. Με προτροπή της αυτοκρατορίας, η Σερβία στράφηκε, από το 1878, προς το Αιγαίο προσπαθώντας να διεισδύσει μέσα από την ακόμα υπό οθωμανική κατοχή Μακεδονία. Όμως, από το 1903, όταν στον θρόνο ανέβηκαν οι Καραγκεόργκι, άλλαξε κατεύθυνση και διπλασιάστηκε εδαφικά σε βάρος της αυτοκρατορίας της Αυστροουγγαρίας. Αφότου, μετά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, δημιουργήθηκε το βασίλειο της Γιουγκοσλαβίας, ό,τι κι αν έκαναν οι Σέρβοι, ενοχλούσε την Αυστρία και την Ιταλία, από την οποία το νέο κράτος πήρε αμφισβητούμενα εδάφη.

Ολόκληρη η Δαλματία ήταν αυστριακή κτήση από το 1868. Από το 1918, ανήκει στην Κροατία κατά το μέγα μέρος της και στη Σλοβενία κατά το μικρότερο, εκτός από την Ζάρα και μερικά νησιά που ανήκουν στην Ιταλία.

Η Κροατία κατακτήθηκε το 1102 μ.Χ. από τους Ούγγρους και, στη συνέχεια, αποτέλεσε τμήμα της Αυστροουγγρικής αυτοκρατορίας ως το 1918, οπότε έγινε ιδρυτικό μέλος του μετέπειτα βασιλείου. Η Ιταλία είχε πολλές αντιρρήσεις για το βασίλειο αυτό και πρώτ' απ' όλα για το Φιούμε, ένα λιμάνι στην περιοχή της Κροατίας. Το Φιούμε ανήκε στην Αυστροουγγαρία από το 1868. Το 1918, ο τυχοδιώκτης συγγραφέας Ντ' Ανούτσιο το κυριεύσε και το ανακήρυξε ελεύθερη πόλη. Μια συνθήκη του 1920 αναγνώρισε αυτό το καθεστώς. Μια άλλη, του 1924, απέδωσε την πόλη στην Ιταλία. Μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, το πήρε η Γιουγκοσλαβία.

Μια δεύτερη αντίρρηση της Ιταλίας αφορούσε την Τεργέστη. Ως το 1918, ήταν τμήμα της Αυστροουγγαρίας. Από το 1918, την πήρε η Ιταλία. Στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, την κατέλαβαν οι Γερμανοί. Με το τέλος του πολέμου, την απελευθέρωσαν οι σύμμαχοι. Το 1945, ονομάστηκε ελεύθερο έδαφος. Το 1954, μοιράστηκε δίκαια ανάμεσα σε Ιταλούς και Γιουγκοσλάβους: Μισή - μισή.

Το τρίτο ιδρυτικό μέλος του πρώην βασιλείου, η Σλοβενία, ήταν τμήμα της Αυστροουγγαρίας ως το 1918. Έχει 2.000.000 κατοίκους, ενώ άλλοι 480.000 Σλοβένοι, σύμφωνα με παλιά στατιστική, ζουν στην Ιταλία και 40.000 στην Αυστρία.

Η Βοσνία Ερζεγοβίνη ήταν τουρκική κτήση ως το 1878, όταν υπογράφηκε η συνθήκη του Αγίου Στεφάνου. Την κατέλαβαν τον ίδιο χρόνο οι Αυστριακοί και την προσάρτησαν το 1908, ενώ οι Σέρβοι μάταια προσπάθησαν να αντιδράσουν. Από το 1918, όμως, έγινε τμήμα του νέου βασιλείου.

Το Μαυροβούνιο είναι η μόνη περιοχή της ομοσπονδίας, που δεν είχε πολλές δοσοληψίες με την Αυστρία. Ήταν ηγεμονία ως το 1910 και βασίλειο ως το 1918, όταν η δυναστεία κηρύχθηκε έκπτωτη και η χώρα προσχώρησε στο υπό ίδρυση γιουγκοσλαβικό βασίλειο.

Τα νότια εδάφη, που η Σερβία κατάκτησε στους βαλκανικούς πολέμους, ονομάστηκαν, το 1944, Λαϊκή (και στη συνέχεια Σοσιαλιστική) Δημοκρατία της Μακεδονίας, με πρωτεύουσα τα Σκόπια. Ήταν ο έκτος εταίρος της ομοσπονδίας. Έτσι, μια γεωγραφική ονομασία μετατράπηκε σε εθνική κι οι Σέρβοι της περιοχής βαπτίστηκαν Μακεδόνες.

Για τον Τίτο, τον εμπνευστή της κατασκευής αυτής, στόχος ήταν να μπουν τα θεμέλια ενός μελλοντικού κράτους που θα περιλάμβανε και την ελληνική Μακεδονία και Θράκη, καθώς και τη Βουλγαρία (ή τουλάχιστον τη βουλγαρική περιοχή του Πιρίν) μέσα στους κόλπους της Γιουγκοσλαβίας. Απώτερος στόχος, η δημιουργία μιας βαλκανικής ομοσπονδίας κατά τα πρότυπα της Σοβιετικής Ένωσης. Οι μετακινήσεις πληθυσμών, που επέβαλε, έβαλαν τα θεμέλια για τα μελλοντικά προβλήματα.

Ο θάνατος του Κροάτη Τίτο, η αποσύνθεση της Σοβιετικής Ένωσης, η πτώση του υπαρκτού

σοσιαλισμού στην Ευρώπη, το δυνάμωμα της ΕΟΚ και η όξυνση των εθνικών αντιθέσεων στους κόλπους της ομοσπονδίας έφεραν τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Με γερμανική, κυρίως, παρότρυνση, πρώτη η Κροατία διακήρυξε την ανεξαρτησία της στις 15 Ιουνίου του 1991. Ως την ημέρα εκείνη, η Κροατία είχε το 70% των εσόδων της ομοσπονδίας από τον τουρισμό, το 25% της βιομηχανίας και το 23% του εμπορίου.

Οι Σέρβοι, όμως, που είχαν μετακινηθεί στην Κροατία, αντέδρασαν. Ξέσπασε ο εμφύλιος πόλεμος. Το νέο κράτος, στους επόμενους έξι μήνες, έχασε το ένα τρίτο του εδάφους του. Δέκα μέρες μετά την Κροατία, στις 25 Ιουνίου του 1991, την ανεξαρτησία της κήρυξε και η Σλοβενία. Εκεί, οι μάχες κράτησαν λίγες μέρες.

Στους επόμενους μήνες, την ανεξαρτησία τους κήρυξαν η Βοσνία Ερζεγοβίνη και η τεχνητή δημοκρατία της Μακεδονίας, δημιουργώντας νέα προβλήματα στη Σερβία. Η απομόνωσή της ήταν πια γεγονός. Με μοχλό τους Σέρβους, που ζούσαν στις πρώην ομόσπονδες δημοκρατίες, η Σερβία προσπάθησε να επανασυστήσει τη Γιουγκοσλαβία (τη «μικρή», όπως την ονόμασαν) και διακήρυξε πως μια διεθνής αναγνώριση των νέων κρατών ως ανεξάρτητων θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις για την ειρήνη στην περιοχή τους.

Όσο η τεχνητή Μακεδονία λειτουργούσε στα πλαίσια της Σερβίας και της Γιουγκοσλαβίας, το πώς ονομαζόταν δεν είχε ιδιαίτερη σημασία. Από την ώρα, όμως, που αποκοβόταν από τη Σερβία κι αναδεικνυόταν σε ξεχωριστό ανεξάρτητο κράτος, η ονομασία της γινόταν αφορμή να αναζωπυρωθούν οι φόβοι της Ελλάδας για μια μελλοντική απειλή στα σύνορά της. Απειλή κατά της εδαφικής της ακεραιότητας, αφού η Μακεδονία των ονείρων του Τίτο περιλάμβανε και την ελληνική, τη μόνη ουσιαστικά υπαρκτή Μακεδονία. Έτσι, η Ελλάδα ξεκίνησε μια διπλωματική μάχη για τη μη αναγνώριση της δημοκρατίας αυτής με το όνομα Μακεδονία.

Στο συμβούλιο των υπουργών Εξωτερικών της ΕΟΚ στις Βρυξέλλες (16.12.1991), η Ελλάδα πέτυχε να υπάρχουν τρεις όροι ως προϋποθέσεις για την αναγνώριση νέου κράτους. Ένας από τους όρους είναι και η μη απειλή των συνόρων κράτους-μέλους. Θεωρώντας ότι η ονομασία «Μακεδονία» υποκρύπτει εδαφικές διεκδικήσεις των Σκοπίων σε βάρος της, η Ελλάδα πέτυχε να μην αναγνωριστεί η δημοκρατία αυτή στις αμέσως επόμενες συνόδους κορυφής της ΕΟΚ. Και τα πιο σημαντικά κράτη έξω από την ΕΟΚ ανακοίνωσαν πως στο θέμα αυτό θα εναρμονιστούν με την κοινότητα. Στις 27 Ιουνίου του 1992, η σύνοδος κορυφής της ΕΟΚ (Ευρωπαϊκής Ένωσης πλέον) στη Λισσαβόνα πήρε μια πιο συγκεκριμένη απόφαση: Δεν πρόκειται να αναγνωρίσει κράτος με τον όρο Μακεδονία στο όνομά του.

Εκείνο που οι Σέρβοι ζητούσαν, ήταν να μην αναγνωριστούν τα νέα κράτη, ώσπου οι πρώην εταίροι της Γιουγκοσλαβίας να τα βρουν μεταξύ τους. Με προτροπή της Γερμανίας, όμως, η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνώρισε την Κροατία και τη Σλοβενία στις 14 Ιανουαρίου του 1992.

Ένα μήνα αργότερα, στις 15 Φεβρουαρίου του 1992, η σύνοδος κορυφής της ΕΕ στη Λισσαβόνα της Πορτογαλίας, αναγνώρισε την Κροατία και τη Σλοβενία ως ανεξάρτητα κράτη και ανέβαλε να πάρει απόφαση για τη Βοσνία Ερζεγοβίνη και τη δημοκρατία των Σκοπίων. Το αποτέλεσμα ήταν να αναζωπυρωθούν οι μάχες στην Κροατία. Σε νέα σύνοδο της ΕΕ στην Πορτογαλία, στις 6 Απριλίου του 1992, αναγνωρίστηκε ως ανεξάρτητο κράτος και η Βοσνία Ερζεγοβίνη με αποτέλεσμα να ξεσπάσει αμέσως εμφύλιος πόλεμος στη χώρα, με τρία μέτωπα: Μουσουλμάνοι, Κροάτες και Σέρβοι μάχονταν μεταξύ τους σε πολύνεκρες σφαγές.

Στις 27 Απριλίου, η Σερβία και το Μαυροβούνιο που πάντα την ακολουθούσε, σχημάτισαν την τρίτη Γιουγκοσλαβία (1η το βασίλειο, 2η η σοσιαλιστική) ελπίζοντας σε μια διεθνή αναγνώριση ότι αποτελούν τη διάδοχη κατάσταση της προηγούμενης.

Στις 24 Μαΐου του 1992, νέο μέτωπο άνοιξε στην πολύπαθη πρώην Γιουγκοσλαβία: Το Κοσσυφοπέδιο εξέλεξε πρόεδρο και κοινοβούλιο σε παράνομες, όπως τις χαρακτήρισαν οι Σέρβοι, εκλογές. Το Κοσσυφοπέδιο είναι αυτόνομη περιοχή της Σερβίας με 92% αλβανόφωνους μουσουλμάνους. Έτσι, στο παιχνίδι μπήκαν η Αλβανία υπέρ του Κοσσυφοπεδίου και η Τουρκία υπέρ της Βοσνίας Ερζεγοβίνης, των Σκοπίων και της Αλβανίας.

Με κινητήριο μοχλό τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ αλλά και η ΕΕ, αποφάσισαν μέτρα κατά της Σερβίας και του πιστού της Μαυροβουνίου. Τα μέτρα δεν απέδωσαν. Άλλωστε, δεν ήταν η επίσημη Σερβία που πολέμουσε στη Βοσνία Ερζεγοβίνη.

Τα επόμενα τρία χρόνια κύλησαν με τις μάχες να μαινόνται στα εδάφη της Βοσνίας και με την επίσημη διεθνή κοινότητα να προσπαθεί να επιβάλει στους Σέρβους την οριστική ήττα. Ο επανεκλεγμένος με το 56,21% των ψήφων (20 Δεκεμβρίου του 1992) πρόεδρος της Σερβίας Σλόμποταν Μιλόσεβιτς άρχισε τη σταδιακή αποστασιοποίηση από τους Σέρβους

της Βοσνίας και της Κράινα. Ο γιουγκοσλαβικός στρατός έπαψε να μετέχει στις επιχειρήσεις στη Βοσνία και οι «κακοί» περιορίστηκαν στο Πάλε, έδρα των Σέρβων της Βοσνίας. Ο ηγέτης τους, Ράντοβαν Κάραζιτς, χαρακτηρίστηκε εγκληματίας πολέμου κι ο Σλόμποταν Μιλόσεβιτς ονομάστηκε εργάτης της ειρήνης.

Τον ίδιο καιρό, ο κροατικός στρατός ενισχυόταν με σύγχρονα γερμανικά όπλα κι εκπαιδευόταν από ειδικούς Αμερικανούς «αποστράτους». Η αιματηρή αναμονή κράτησε ως το καλοκαίρι του 1995.

Η κροατική επίθεση ξέσπασε θυελλώδης και κεραυνοβόλα στα τέλη του Ιουλίου του 1995. Κάτω από το παγερά ασυγκίνητο βλέμμα του Σλόμποταν Μιλόσεβιτς, οι Κροάτες μπήκαν στην Κράινα και ξεκλήρισαν κάθε τι που έδειχνε σερβικό. Στις αρχές Αυγούστου, η σερβική δημοκρατία της Κράινα ήταν παρελθόν, όπως παρελθόν ήταν κι ο εκεί σερβικός πληθυσμός. Όσοι δε σφάχτηκαν, εκδιώχτηκαν.

Το φθινόπωρο, ξεκίνησαν οι συνομιλίες για την ειρήνευση στη Βοσνία. Εκπρόσωπος των Σέρβων ορίστηκε ο Μιλόσεβιτς, αφού ο Κάραζιτς ήταν καταζητούμενος. Οι συνομιλίες στο Ντέιτον των Ηνωμένων Πολιτειών ανάμεσα στους Σέρβους από τη μια πλευρά και τους Κροάτες και μουσουλμάνους από την άλλη, οδήγησαν στη συμφωνία των Παρισίων (15 Δεκεμβρίου του 1995), με την οποία αναγνωριζόταν σερβικό κράτος μέσα στη Βοσνία. Το Σεράγεβο δόθηκε στους μουσουλμάνους. Οι Σέρβοι έκαψαν τα σπίτια τους πριν να το εγκαταλείψουν.

Συμπτωματικά ή όχι, το εξάμηνο των ριζικών λύσεων δεν άφησε ανεπηρέαστο και το κράτος των Σκοπίων. Τον Νοέμβριο του 1995, Ελλάδα και Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (η περίφημη FYROM του ΟΗΕ) κατάφεραν να συμφωνήσουν «σε όλα εκτός από το όνομα». Η σημαία του κράτους άλλαξε. Το εναντίον των Σκοπίων εμπάργκο έπαψε να ισχύει. Μαζί του έπαψε να ισχύει και η όποια επιφύλαξη των ευρωπαϊκών κρατών στην αναγνώριση του κρατιδίου. Τον Απρίλιο του 1996, και η Γιουγκοσλαβία αναγνώρισε τα Σκόπια με το όνομα Μακεδονία και είδε να αναγνωρίζεται αμέσως από τη Γερμανία. Οι άλλες χώρες απλά ακολούθησαν.

Η άρση του εμπάργκο από τον ΟΗΕ ήταν η επιβράβευση για την πολιτική του Μιλόσεβιτς. Η αμφισβήτηση, όμως, προήλθε από τους εσωτερικούς του αντιπάλους. Από τον Μάρτιο του 1997, η καρέκλα του Μιλόσεβιτς άρχισε να τρίζει επικίνδυνα.

Οι Αμερικανοί χρειάστηκαν μόλις δυόμισι χρόνια για να μετατρέψουν τον «Καλό Μιλόσεβιτς» σε «Κακό Μιλόσεβιτς». Στο Κοσσυφοπέδιο, κινιόταν ένας «μετριοπαθής» και γραφικός εκπρόσωπος των «Αλβανόφωνων» και ο UCK (ΟυΤσεΚα), υποτιθέμενη επαναστατική οργάνωση που ονειρευόταν ανασύσταση της Μεγάλης Αλβανίας, αυτής την οποία οι Ιταλοί κατακτητές είχαν δημιουργήσει μετά το 1941. Οι Αμερικανοί και όχι μόνο κατηγορούσαν τον Σλόμποταν Μιλόσεβιτς και τους Σέρβους ότι είχαν ξεκινήσει εκστρατεία εθνοκάθαρσης στο Κοσσυφοπέδιο.

Οι επιδρομές των μισθοφόρων του UCK στα σερβικά χωριά και οι ομαδικές δολοφονίες αποκρύπτονταν. Προβάλλονταν ομαδικές δολοφονίες «Αλβανόφωνων» από τον σερβικό στρατό, ενώ κύματα προσφύγων, Σέρβων και Αλβανών, ξεχύνονταν προς κάθε κατεύθυνση. Στην εκστρατεία ενοχοποίησης του Μιλόσεβιτς προστέθηκαν σχεδόν όλα ευρωπαϊκά κράτη. Στις αρχές του 1999, η δαιμονοποίηση του Μιλόσεβιτς είχε ολοκληρωθεί. Οι Αμερικανοί κινητοποίησαν το ΝΑΤΟ.

Οι αεροπορικοί βομβαρδισμοί της Σερβίας ξεκίνησαν στις 24 Μαρτίου του 1999 χωρίς να υπάρχει προηγούμενη απόφαση του ΟΗΕ και παρά τη διαφωνία των μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, Κίνας και της Ρωσίας. Αμερικανοί και ΝΑΤΟ επιδόθηκαν σε νυχτερινές επιθέσεις εναντίον της Γιουγκοσλαβίας, με αεροπλάνα και πυραύλους. Δικαιολογία ήταν η δήθεν προστασία των Αλβανόφωνων του Κοσσυφοπεδίου. Πλήττονταν όμως σερβικές πόλεις και η πρωτεύουσα Βελιγράδι. Καθημερινά το ΝΑΤΟ και οι Αμερικανοί εξηγούσαν ότι όλα τα κτυπήματα που κατάφερναν αφορούσαν «στρατιωτικούς στόχους». Οι άμαχοι που σκοτώνονταν, χαρακτηρίζονταν «παράπλευρες απώλειες». Στις 31 Μαρτίου κι ενώ το ΝΑΤΟ και οι ΗΠΑ συνέχιζαν τους βομβαρδισμούς, οι Σέρβοι αιχμαλώτισαν τρεις Αμερικανούς στρατιώτες. Κατόρθωσαν να καταρρίψουν και ένα «αόρατο» αμερικανικό αεροπλάνο «Σλεθ». Το ηθικό τους αναπτέρωθηκε.

Η Ευρώπη παρακολουθούσε παγερά ή αδιαφορούσε για το δράμα που παιζόταν στη Σερβία. Στην Ελλάδα, ξέσπασαν διαδηλώσεις.

Στις 12 Απριλίου, οι Αμερικανοί χτύπησαν τρένο στη Νότια Σερβία με αποτέλεσμα να σκοτωθούν 55 από τους αμάχους επιβάτες του. Στις 14, τα νατοϊκά αεροπλάνα χτύπησαν

αυτοκινητοπομπή με πρόσφυγες από το Κοσσυφοπέδιο, που επέστρεφαν στα σπίτια τους. Νεκροί: 75 γέροι, γυναίκες και παιδιά.

Σε μια εκδήλωση ύψιστης παράνοιας και λίγες μόνον ώρες πριν από τον επίσημο εορτασμό στην Ουάσινγκτον των 50 χρόνων του, στις 23 Απριλίου, το ΝΑΤΟ βομβάρδισε το κτίριο της σερβικής τηλεόρασης: 30 οι νεκροί. Συμπτωματικά ή όχι, οι απεσταλμένοι του αμερικανικού CNN δεν βρίσκονταν εκεί την ώρα της επιδρομής. Το μεσημέρι, 27 του μήνα, 16 νατοϊκοί πύραυλοι έπληξαν συνοικία του χωριού Σουρντουλίτσα, ίσως του πιο φτωχού της Σερβίας: Τουλάχιστον 50 νεκροί ο απολογισμός του εγκλήματος.

Την Πρωτομαγιά, οι νατοϊκοί πύραυλοι χτύπησαν λεωφορείο πάνω σε γέφυρα, στην περιοχή Λούζανε της Σερβίας και σκότωσαν 41 άμαχους ανυποψίαστους επιβάτες. Την επομένη και με τη μεσολάβηση του μαύρου πάστορα Τζέσε Τζάκσον, ο πρόεδρος της Σερβίας Σλόμποταν Μιλόσεβιτς ελευθέρωσε τους τρεις Αμερικανούς αιχμαλώτους πεζοναύτες που κρατούνταν από τις 31 Μαρτίου.

Στις 3 Μαΐου, 41η μέρα της επίθεσης του ΝΑΤΟ εναντίον της Σερβίας, «διασπώμενες» βόμβες έπληξαν λεωφορείο στο Μαυροβούνιο, προκαλώντας τον θάνατο είκοσι αμάχων. Το ΝΑΤΟ αυτή τη φορά φόρτωσε το έγκλημα στο UCK των Αλβανοφώνων.

Ήταν 7 Μαΐου του 1999, όταν το «G8» (το κλαμπ των επτά πιο ανεπτυγμένων χωρών του κόσμου και η Ρωσία) υπέβαλαν πρόταση επτά σημείων για την ειρήνευση. Η Σερβία τους είχε ήδη δεχτεί. Το ΝΑΤΟ απάντησε με βομβαρδισμό του κέντρου της πόλης Νις (αγορά και μια κλινική) προκαλώντας νέα θύματα μεταξύ των αμάχων. Χτύπησε και την πρεσβεία της Κίνας στο Βελιγράδι, σκοτώνοντας τρεις και προκαλώντας διπλωματικό επεισόδιο.

Το αποτέλεσμα ήταν να πάνε πίσω οι διαπραγματεύσεις. Στις 3 Ιουνίου, ο πρόεδρος της Σερβίας Σλόμποταν Μιλόσεβιτς και το ΝΑΤΟ αποδέχονταν τους όρους της συμφωνίας ειρήνης στη Γιουγκοσλαβία, που πρότεινε το «G8».

Στην προτελευταία πράξη του πολέμου της Γιουγκοσλαβίας, Νατοϊκοί και Σέρβοι αξιωματικοί συναντήθηκαν στις 9 Ιουνίου στο Κουμάνοβο των Σκοπίων και συμφώνησαν για τον τρόπο απόσυρσης των γιουγκοσλαβικών δυνάμεων από το Κοσσυφοπέδιο και την ανάπτυξη εκεί διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης. Έκπληκτοι οι Αμερικανοί είδαν να αποχωρεί

αλώβητη όλη η εκεί πολεμική μηχανή των Σέρβων. Επί μήνες, κάθε μέρα ανακοίνωναν πότε την καταστροφή των σερβικών αρμάτων μάχης, πότε των αντιαεροπορικών. Αποδείχτηκε ότι όταν χτυπούσαν «στρατιωτικούς στόχους», έβαλαν εναντίον ομοιωμάτων.

Με εντολή του γενικού γραμματέα του NATO Χαβιέ Σολάνα, οι επιθέσεις εναντίον της Σερβίας σταμάτησαν στις 10 Ιουνίου, ενώ το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ αποφάσισε την είσοδο ειρηνευτικής δύναμης στο Κόσοβο (Κοσσυφοπέδιο).

Στην πληγωμένη Σερβία, κατέφθασαν οι εκτιμητές των ζημιών, ενώ για τον Σλόμποταν Μιλόσεβιτς άρχισε η αντίστροφη μέτρηση. Στις 24 Σεπτεμβρίου του 2000, έγιναν εκλογές για την προεδρία της ομοσπονδίας. Τα αποτελέσματα άργησαν να ανακοινωθούν. Δυο μέρες αργότερα, η επίσημη επιτροπή έβγαλε την ετυμηγορία της: 48% για την αντιπολίτευση, 41% για τον Μιλόσεβιτς. Το ζήτημα θα λυνόταν με επαναληπτικές εκλογές που η επιτροπή προσδιόρισε για τις 8 Οκτωβρίου.

Η αντιπολίτευση υποστήριζε ότι πήρε το 57%, έναντι 35% του Μιλόσεβιτς. Μια λαϊκή εξέγερση στις 5 του Οκτωβρίου, στο Βελιγράδι, έβγαλε τον Μιλόσεβιτς από το παιχνίδι και εξελίχθηκε σε ειρηνική μεταπολίτευση. Αντί για τις επαναληπτικές εκλογές, τα θεσμικά όργανα ανακοίνωσαν ήττα του Μιλόσεβιτς και νίκη του ηγέτη της ενωμένης αντιπολίτευσης, Βότζισλαβ Κοστουνίτσα στις προηγούμενες προεδρικές εκλογές. Αυτόματα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δρομολόγησε άρση των κυρώσεων εναντίον της Σερβίας, ενώ Ρωσία και ΗΠΑ αναγνώριζαν τον Κοστουνίτσα. Η Ελλάδα κλήθηκε να διαδραματίσει μεσολαβητικό ρόλο. Στις 19 Ιανουαρίου του 2001, ο απερχόμενος πρόεδρος των ΗΠΑ, Μπιλ Κλίντον, ως τελευταία πράξη της προεδρικής του θητείας, υπέγραψε απόφαση για την άρση όλων των αμερικανικών κυρώσεων εναντίον της πρώην Γιουγκοσλαβίας

Την 1^η Απριλίου του 2001, ο πια πρώην ηγέτης της Σερβίας Σλόμποταν Μιλόσεβιτς συνελήφθη ως κατηγορούμενος για οικονομικά και πολιτικά εγκλήματα. Προηγούμενη απόπειρα σύλληψής του, δυο ημέρες πριν, είχε συναντήσει την αντίδραση της ηγεσίας του στρατού.

Αμερικανοί και Ευρωπαίοι ζήτησαν την έκδοσή του για «να δικαστεί στη Χάγη». Το αίτημα

απορρίφθηκε από το Συνταγματικό Δικαστήριο της Σερβίας. Μπήκαν μπροστά τα μεγάλα μέσα. Η επιχείρηση απαγωγής του Σλόμποταν Μιλόσεβιτς εκδηλώθηκε στις 28 Ιουνίου του 2001. Ο άλλοτε πανίσχυρος Σέρβος ηγέτης παραδόθηκε αστραπιαία στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, κατηγορούμενος για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Η επόμενη ημέρα βρήκε τον πρωθυπουργό της Σερβίας να παραιτείται και το κόμμα του προέδρου Κοστουνίτσα να αποχωρεί από τον κυβερνητικό συνασπισμό, ενώ ΗΠΑ και Ευρωπαϊκή Ένωση ανακοίνωναν βοήθεια ύψους 1,25 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Τόσο τον κοστολόγησαν.

Στις [4 Φεβρουαρίου](#) του [2003](#), ότι είχε απομείνει από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας μετασχηματίστηκε στην ομοσπονδία [Σερβίας και Μαυροβουνίου](#)

. Στις 28 Δεκεμβρίου της ίδιας χρονιάς, το κόμμα του υπερεθνικιστή φίλου του Μιλόσεβιτς, Βόισλαβ Σέσελι, πήρε την πρώτη θέση στις εκλογές με 27,5% (και 81 έδρες στη Βουλή των 250 εδρών), ενώ ο δεσμώτης στη Χάγη Σλόμποταν Μιλόσεβιτς εκλέχθηκε βουλευτής, με το κόμμα του να συγκεντρώνει 7,6% και 22 έδρες. Το κόμμα του Κοστουνίτσα, δεύτερο με 17,6% και 53 έδρες, παρέμεινε ισχυρό. Η ομοσπονδία Σερβίας και Μαυροβουνίου διαλύθηκε τον Ιούνιο του 2006 με την ανεξαρτητοποίηση του Μαυροβούνιου ύστερα από δημοψήφισμα.

Η αυλαία για τον Σλόμποταν Μιλόσεβιτς έπεσε στις 11 Μαρτίου του 2006: Την ημέρα εκείνη άφησε την τελευταία του πνοή στις φυλακές του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου της Χάγης, όπου βρισκόταν, κατηγορούμενος για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και γενοκτονία για τον ρόλο του στους πολέμους στην Κροατία και την Βοσνία (1991-1995) και στο Κόσοβο (1998-1999).

Στις εκλογές της 11^{ης} Μαΐου 2008, πρώτο κόμμα αναδείχτηκε ο συνασπισμός του εθνικιστή Τάντιτς που έλαβε το 38,7% (103 από τις 250 έδρες). Ακολούθησαν το Ριζοσπαστικό Κόμμα Σερβίας (SRS) με 29,1% (77 έδρες), ο συνασπισμός του Κοστουνίτσα με 11,3% (30 έδρες), το Σοσιαλιστικό Κόμμα Σερβίας (ιδρυμένο από τον Μιλόσεβιτς) με 7,9% (20 έδρες) και το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα (LDP) με 5,2% (13 έδρες). Οι Μαγιάροι της Βοϊβοντίνας εκλέγουν 4 βουλευτές, οι μουσουλμάνοι του Σαντζάκ 2 και οι Αλβανοί της νότιας Σερβίας 1.

Δυο μήνες αργότερα, στις 22 Ιουλίου (2008), συνελήφθη στο Βελιγράδι (από σερβικές δυνάμεις ασφαλείας, όπως ανακοινώθηκε) και ο Ράντοβαν Κάρατζιτς, καταζητούμενος για

εγκλήματα πολέμου στη Βοσνία. Ήδη, μεταφέρθηκε στη Χάγη για να δικαστεί.

(Έθνος, 15.1.1998) (τελευταία επεξεργασία – ενημέρωση, 20.2.2009)